

GENT IN 1876

Op het wereldvlak verloopt 1876 kalm : koningin Victoria (1819-1901, koningin sedert 1837) neemt de titel van keizerin van Indië; terwijl ontdekt H. Schliemann de beroemde graven van Mykene, H. Stanley (1841-1904) maakt zijn tweede reis door Centraal Afrika en vaart de ganse Kongostroom af (in 1871 had hij Livingstone teruggevonden aan het Tanganika-meer). Lombroso heeft zijn boek "De misdadige mens" gepubliceerd en in Bayreuth wordt het Festspielhaus geopend met de eerste volledige uitvoering van de Ring der Nibelungen van R. Wagner. In Frankrijk overlijdt Georges Sand (1804-1876).

Ons land wordt bestuurd sedert einde 1871 door het katholiek ministerie de Theux-Malou (de Theux overleden in 1874), dat aan het bewind zal blijven tot 1878. Na de gemeenteverkiezingen van oktober 1875 blijft graaf Charles de Kerchove burgemeester en Wagener (hoogleraar) en Levison (koopman) schepen, de nieuwe schepenen L. Vermandel, advocaat en Ch. Pickaert, brouwer, werden benoemd bij K.B. van 7.12.1875.

Als inleiding enkele aankondigingen uit de Gazette van Gent.

IN DE KLEINE WINST, KOESTRAAT 8, GENT

Gekleurde zakdoeken van 0,15 F	verkocht aan 0,08 F
Handdoeken zuiver garen van 0,32 F	" " 0,24 F
Wollen dekens 10:4 van 13 F	" " 10,00 F
Katoenen dekens van 2 F	" " 1, 50 F

GROTE PRIJSVERMINDERING. NAAIMACHINE SINGER

Prijs : 175 F. 10 o/o korting voor comptante betaling.

14 maanden krediet; betaalbaar 2,50 F per week.

Bij Derison, Zonnestraat 4, Gent.

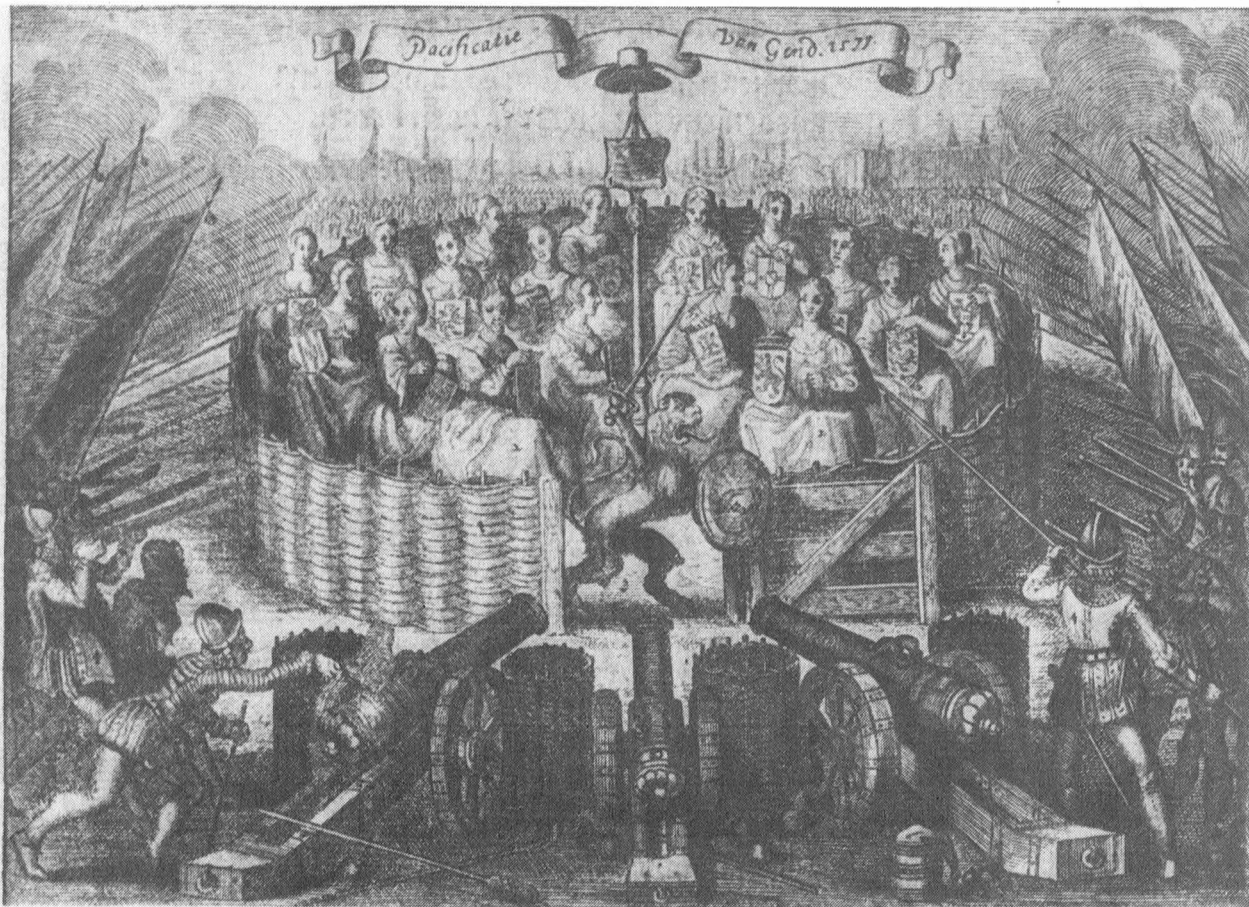
TAVERNE RESTAURANT DE BEURS

Koophandelsplaats 10, rechtover het Justitiepaleis.

Diner aan 1,50 F

Foto hiernaast : Prent ontleend aan het "Neder-landsche Gedenck-Clanck" (1626) door Adriaen Valerius (Middelburg ± 1575-Vere 1625).

De gelycke Compagnie der Nederlanden. De gelycke Compagnie der Nederlanden.

- 1 DeThuynder 17 Provincië.
- 2 De maechden en 'tonderscheyt der selver Lande.
- 3 De Nederlât-schen Leen, de selve bescher mende.
- 4 Woedende, Spaensche, en Wtheemsche soldaten, die den thuyne foekke te breken.

O groote hemelsch' vorst, die tot ons neder sende,
 Syt d'oor saeck van ons heyl! wat' onsen besten diende
 Ghy alles hebt verschafft; end' aen ons lieve land
 Hout ghy noch, t' uwer eer, soo goedighlyck de hand.

Al onse raet en daet is van u aff gekomen,
 End' alle 't goet dat ooyt by ons is voorgenomen,
 End' oock (danck moet u syn!) dat overvloet van gelyt,
 (Welck d'orlochs senuw' is) ons nu dus wert bestelt.

5 januari : In de herberg De Zalm op de Groentenmarkt werd een peperkoek van 30 kg. met de teerlingen verspeeld. De gelukkige winnares heeft de peperkoek geschonken aan de weesmeisjes.

12 januari : In 1875 werden door de 52 brouwers te Gent 175.600 hl. bier gebrouwen of ongeveer 130 à 140 liter bier per inwoner.

16 januari : Er worden klachten geuit over het reinigen van de straten. "De personen met deze dienst belast zijn afgeleefde en versleten ouderlingen, die met moeite een schop of een bezem kunnen hanteren". Het loon van de straatvegers is nog geen 1,50 fr. per dag.

11 februari : De brug aan de Kromme Wal is in gebruik genomen.

14 februari : De gemeenteraad besluit het conservatorium, dat tot heden was ondergebracht in het stadhuis, kant Hoogpoort, over te brengen naar het oud weeshuis naast het Geeraard Duivelsteen, dat vrij is gekomen door de bouw van een nieuw weeshuis op de Bijlokelaan (nu Martelaarslaan). In het verslag krijgen we een beschrijving van het gebouw. Voor het toneeljaar 1876-1877 zal de toelage aan de concessiehouder van de opera gebracht worden van 20.000 fr. op 32.000 fr. met als voorwaarde, dat opera's zullen opgevoerd worden.

Nog in verband met de gemeenteraad kan aangestipt worden, dat de voertaal het Frans is; slechts Heremans, Dierman en De Vigne spreken Nederlands tijdens de vergaderingen.

24 februari : "Le Bien Public" heeft medegedeeld, dat het blad van af heden slechts huwelijken zal afkondigen, die medegedeeld werden door de pastoors van de parochies en niet meer volgens de inlichtingen verstrekt door de bureau van de burgerlijke stand van het stadhuis en dit om te voorkomen, huwelijken aan te kondigen, die maar enkel burgerlijk gesloten worden.

8 maart : De genie is begonnen met het doen springen van een bastion van de citadel. De Italiaanse populieren op het Sint-Pietersplein zijn te hoog geworden en werden geroid. De Gazette van Gent stelt voor ze te vervangen door rode kastanjbomen, zoals er op de Vrijdagmarkt werden geplant.

6 april : Op de "foor" heeft het circus "Grande cirque Cotrelly" zijn tenten opgeslagen. Het circus beschikt over 55 paarden, 3 olifanten en apen. De toegang bedraagt : stallen : 3 fr., eerste rij : 2 fr., tweede rij : 1 fr.

10 april : Door de gemeenteraad wordt de afstand van 1,64 ha. grond van de citadel aan de staat goedgekeurd voor de bouw van een normaalschool in toepassing van de wet van 29 mei 1866. Uit een verslag blijkt, dat de parochie van Sint-Jozef 3.056 inwoners telt, waarbij de 500 inwoners van het Guislaingesticht zijn begrepen. De duizend bewoners van het

deel van de Kerkstraat gelegen over het Verbindingskanaal zijn er echter niet in begrepen, gezien dit deel tot de gemeente Wondelgem behoort. Het K.B. van 14 juni 1872 "ordonne l'érection en succursale de l'église de Saint Joseph à Gand".

Het stuk grond tussen het Nieuwland en de Ham en ten zuiden begrensd door de linker oever van de Leie lag nog onbebouwd en was doorsneden door een aantal smalle waterlopen. Aan de rechteroever grensde de botanische tuin (de huidige Baudeloohof) aan de Leie. De bewoners van de Sleepstraat en omgeving, die zich naar een van de stations aan de Dampoort moesten begeven, waren verplicht een lange omweg te maken ofwel de trekweg te volgen van de Grendelgatbrug, gelegen aan een brede gracht, die ongeveer aan de huidige Minnemeersbrug in de Leie vloeide tot aan de Ham aan de Sint-Jorisbrug. Deze trekweg was 's winters onbegaanbaar. De eigenares van het stuk grond kreeg de toelating een straat van twaalf meter breed aan te leggen, de Blekersdijk mits de volgende voorwaarden : a) de straat kosteloos afstaan aan de stad, b) de ophoging van de grond, de aanleg van de riolering en het opvullen van de grachten op kosten van de eigenares.

De dagorde van de gemeenteraad van 10 april bevatte nog meer.

Door een decreet van de Constituante van 8 juli 1791, van toepassing in ons land na de aanhechting bij Frankrijk, waren alle uitgaven voor kazernement van het leger ten laste van de staat; bij hetzelfde decreet werden al de militaire gebouwen staatseigendom. Door een keizerlijk decreet van 23 april 1810 werden de kazernen, hospitalen, wachthuizen en andere militaire gebouwen teruggegeven aan de gemeenten, die de gebouwen moeten onderhouden en behouden voor hun huidige bestemming. De wet van 22 juni 1873 ontlastte de gemeenten van de uitgaven in verband met het onderhoud van de militaire gebouwen, maar deze gebouwen kwamen terug zonder vergoeding aan de staat. In uitvoering van deze wet besluit de gemeenteraad de volgende gebouwen over te maken aan de staat :

- 1 de grote cavalerie-kazerne, genaamd Pesthuis
- 2 de kleine cavalerie-kazerne
- 3 het groot en klein kwartier van de Kattenberg
- 4 het militair hospitaal
- 5 een deel van de Sint-Pietersabdij
- 6 de gebouwen van het Jezuiëtencollege in de Voldersstraat
- 7 het magazijn voor levensmiddelen in het oud klooster van Sint-Agnes
- 8 het poedermagazijn bij de Sint-Lievensbrug.

Met uitzondering van de gebouwen van Sint-Agnes en de gebouwen in de Voldersstraat, die een andere bestemming krijgen, blijven de overige gebouwen in gebruik door het leger. Het wachthuis op de Kouter blijft eigendom van de stad. In het verslag lezen we nog : "Depuis plusieurs années l'administration communale avait réussi à exonérer les habitants de la charge de loger des troupes de passage en logeant les miliciens à l'incorporation et en général les militaires de passage à l'étage de la ca-

serne 3". Een gemeenteraadslid verzoekt het college om tussen te komen om deze toestand te behouden.

De stedelijke begroting, die nu wordt besproken, voorziet een uitgave van 32.000 fr. voor verbeteringswerken op de Kouter : a) er zullen 39 lantaarnpalen met vier armen en vijf gaslichten worden geplaatst, b) er wordt een tweede rij bomen geplant, c) rond de Kouter wordt een voetpad aangelegd, d) er zal een ijzeren kiosk worden gebouwd.

19 april : Gemeenteraadslid Groverman vestigt de aandacht op de Watermolen en op de Apostelstraat "la rue la plus insalubre du quartier du Bas-Escaut". Deze straat heeft geen riolering. "Les eaux ménagères qui doivent s'épandre dans la rue, s'y corrompent et infectent presque toutes les maisons de cette rue populeuse". Burggrave vraagt aandacht voor de waterbedeling en verklaart verder "Les vidanges se font dans les plus mauvaises conditions; les paysans viennent envahir la ville avant l'heure réglementaire soit sonnée et répandent l'infection dans nos rues". Hij vraagt een nieuwe reglementering, waarbij het ruimen met een zuigpomp zou worden verplicht. Schepen Vermandel antwoordt, dat de sluis op de Schelde aan de Heirnis reeds voltooid is sedert 1867, maar niet werkt (werk uitgevoerd door de staat); de watermolen werkt sedert lang niet meer. Wat betreft de wijk van de Apostelhuizen "le travail de ce quartier consiste dans la suppression d'une foule de ruelles et dans le relèvement du sol". Beide problemen werden reeds vroeger besproken; de oplossing zal eerst over enkele jaren worden gevonden.

Ook over de stadsharmonie is er discussie. Waelbroeck verklaart :

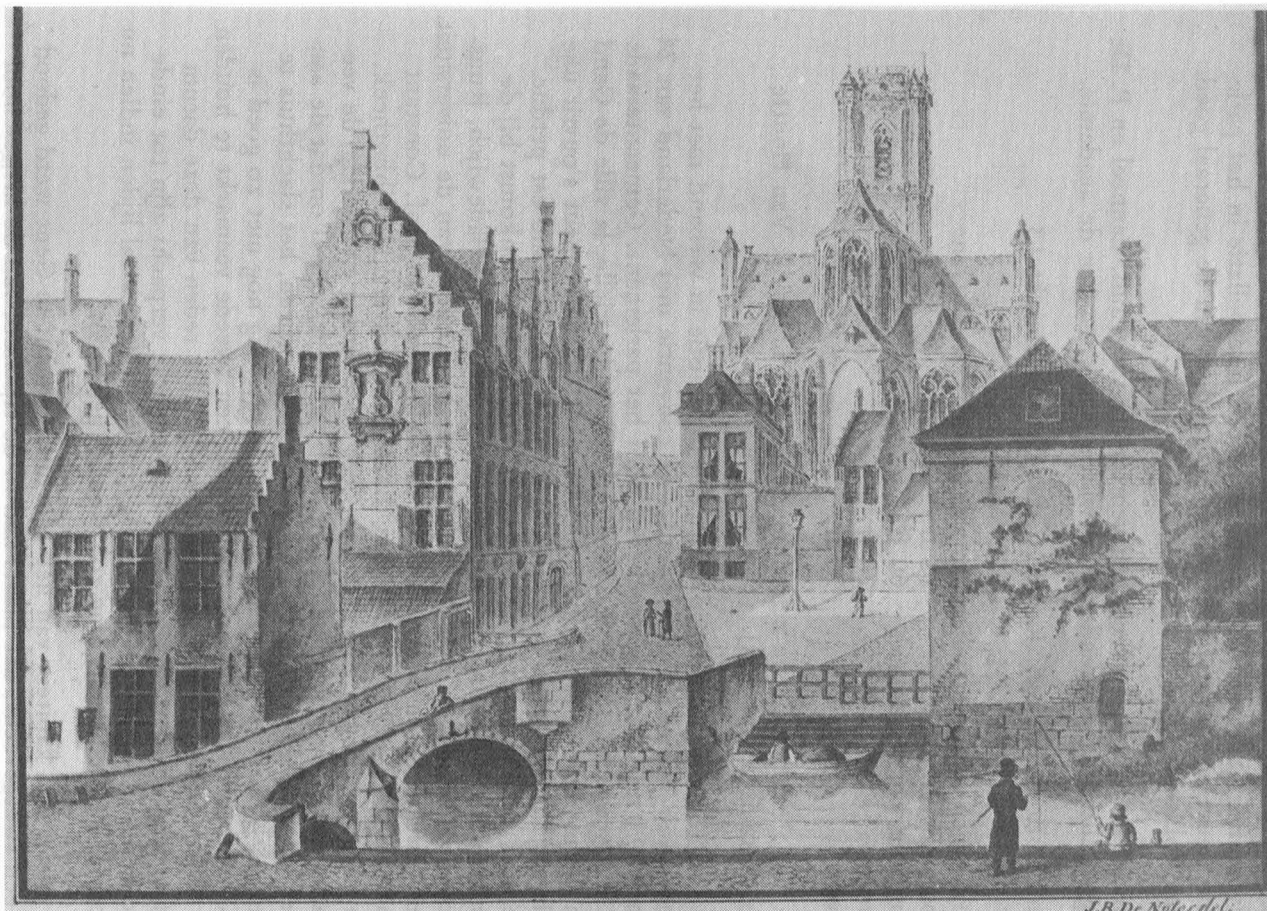
"J'ai entendu jouer à la place d'Armes des pots-pourris où l'on suppléait aux instruments qui manquaient par des coups de pistolet ou d'autres moyens de ce genre. C'est cela qui pervertit le goût musical".

Waelbroeck vindt dan ook de uitgave te hoog. Het college wenst de kwaliteit van de concerten te verbeteren en wil de toelage aan de stadsharmonie van 14.000 fr. opvoeren naar 21.000 fr. Waelbroeck vindt de uitgave voor de concerten op woensdag op de Kouter gedurende vier maanden toch te hoog, maar de schepen merkt op, dat de harmonie ook concerten geeft in de Dierentuin en in het Casino, waarvoor beide verenigingen jaarlijks zesduizend frank betalen aan de stad.

De gemeenteraad aanvaardt het leg Adolf Sunaert, bestaande uit een reeks etsen, volgens Vanderhaeghen "une collection très remarquable". Sunaert werd geboren in 1826 en was leraar aan de Nijverheidsschool en de Academie.

De stad Gent koopt het "Panoramisch Gezicht op Gent in 1534" samen met twee schilderijen van advocaat Goetgebuer voor 42.00 fr. (blz. 388 Gemeentebld). Tevens voorziet de begroting een buitengewone uitgave van 3.000 fr. voor de reproductie van het plan van Herenbaut van 1619.

20 april : Beeldhouwer Isidoor de Brucq heeft het beeld gekapt voor het praalgraf van bouwmeester Minard op het kerkhof van Sint-Amandsberg. Ook de borstbeelden van Minard, Destanberg en Snellaert zijn van

Het Kuldershuis (Het bisschoppelijk paleis is nog niet gebouwd).

I. de Brucq.

29 april : Twee officieren van het kavalerieregiment hebben een burgerlijke begrafenis bijgewoond. Zij krijgen hiervoor een blaam van de bevelvoerende generaal. Als antwoord op een interpellatie in het parlement keurt de minister van oorlog de houding van de generaal goed. (Het Volksbelang)

1 mei : Er wordt een feest gegeven ter ere van Pauli, Canneel en P. De Vigne, alle drie gedurende vijfentwintig jaar leraar aan de académie.

7 mei : Broodbakkerij Jan De Corte, Groentenmarkt 13
Heropening. Brood tegen 33 centimes.

Hollandsch Heerenkleedingmagazijn, Veldstraat 27 Gent

Kostuum van molton	35 fr.
Kostuum van fijn laken	60 fr.
Overjas	25 fr.
Broek	20 fr.

13 mei : Heden had de begrafenis plaats van Lodewijk Van Houtte (zie afzonderlijk artikel).

22 mei : De gemeenteraad keurt een ordemotie in verband met het kanaal van Terneuzen goed, omdat de conventie met Nederland van 24 juni 1874 nog niet is goedgekeurd door het parlement. Gemeenteraadslid Burggrave merkt op "En tant que ville industrielle, la ville de Gand n'a devant elle qu'un paupérisme effrayant; si elle ne peut s'ouvrir une voie sur l'océan par la grande navigation la ville de Gand est perdue." De raad keurt een uitgave van 4.000 fr. goed als tussenkomst bij de aankoop van zeldzame manuscripten van werken van Hadewijch, Ruusbroec, van Maerlant en Boendael door de bibliotheek van de universiteit. Deze manuscripten behoorden tot de bibliotheek van prof. Constant Serrure (1805-1872) en berusten thans in de universiteitsbibliotheek. De slaggers verkopen voornamelijk vlees op zaterdag en zondag; de veemarkt wordt op vrijdag gehouden, wat nadelig is en wel omdat de aanvoer meestal te gering is met als gevolg hoge prijzen, het slachthuis te veel werk heeft en het geslacht vlees de zaterdag nog niet zo goed is voor verbruik. De gemeenteraad besluit een tweede veemarkt te houden op woensdag en dit van af 1 januari 1877. De reden van deze datum ligt in het feit, dat de rechten op de veemarkt verpacht zijn tot einde december en dat de pachter oordeelt, dat hij verlies zal lijden indien nu reeds een tweede markttag zou worden gehouden.

28 mei : Een kapitein van het 14° linieregiment te Gent werd gedood in een tweegevecht, dat plaats had in de rijsschool van de krijgsschool te Brussel.

3 juni : De gemeenteraad tekent protest aan bij het parlement, omdat

de conventie tussen België en Nederland in verband met het kanaal van Terneuzen werd verworpen door het parlement. Schepen Wagener verklaart : "We hebben om vooruit te gaan en te leven slechts een hulpmiddel : ons werk. We zijn dus gedwongen een fabriek- en handelsstad te zijn, die als dusdanig zich niet kan ontwikkelen dan op voorwaarde rechtstreeks met de zee verbonden te zijn door een brede vaart".

13 juni : In de provincies Antwerpen, Brabant, West-Vlaanderen, Namen en Luxemburg werden verkiezingen voor het parlement gehouden. De volgende dag hebben er woelingen plaats te Gent. Het eerste legioen van de burgerwacht werd onder de wapens geroepen. Een bataljon werd op de Kouter opgesteld, een tweede bataljon op de Botermarkt.

15 juli : Op het stadhuis wordt een tentoonstelling van schilderijen geopend met werken van Tijdsgadt, Lybaert, Mattelé, Den Duyts, L. Geens, Geirnaert.

26 juli : Men vent tegenwoordig niet alleen in onze stad de romans van Alex. Dumas, waarin het overspel wordt verheerlijkt, maar de geheele reeks smeerlapperijen, die tot heden de gewone lezing was der Brusselse nachtridders en trottoirjuffers. De titel alleen van die vuilnis doet een deftige mensch walgen. (uit het Fondsenblad)

27 juli : De zusters Kapucinessen van Merendree zijn maandag 24 juli in hun nieuw klooster op de Keizersvest aangekomen. De kapel en het klooster gebouwd in neo-gotische stijl zijn het werk van bouwmeester Flor. Van Varenbergh. (zie : Godsdienstige Week voor Vlaanderen 28.7. 1876)

6 augustus : Ezelinnenmelk.
Te bekomen allerbeste ezellenmelk bij
Francies Raes, huurhouder te Merelbeke.

18 augustus : In de Gazette van Gent lezen we : "De waterloop achter de Brabantdam ligt te stinken dat het ondraaglijk is. Nu het water zo laag is, kan men zien, dat er gezinnen zijn, die verkiezen hun vuilnis in het water te werpen in plaats van aan de "mestpacht" te geven. Wanneer zal eindelijk de Brabantdam verbreed worden". Hier moeten we bemerken, dat de Brabantdam een staatsbaan was, waardoor dit probleem buiten de bevoegdheid lag van de gemeenteraad. Bij graafwerken aan de Watermolenbrug werden twee grafzerken ontdekt. Ferd. Vanderhaeghen, bibliothecaris van de universiteit, heeft de opschriften doen optekenen.

1 september : De boter gold heden ter markt van 3,90 fr. tot 4 fr. het kg., de eieren van 2,45 fr. tot 2,50 fr. de 26.

10 september : Te Gent wordt het vijfde congres van de Belgische Onderwijzersbond gehouden. Op 11 september werd in het Casino een

groot turnfeest ingericht, waaraan de maatschappijen La Gantoise, de Gymnastische Volksmaatschappij en de Vrijheidsliefde meewerkten. Op 12 september had een banket plaats : het was te Gent de eerste maal, dat dames aan een banket deelnamen.

21 september : De nieuwe kerk O.L.V. Lourdes te Slootendries is bijna voltooid.

1 oktober : Estaminet-Restaurant In den Vos
Lange Violettenstraat 68 Gent

Te bekomen : alle zondagen en maandagen : goede portie konijn met een glas bier. Prijs : 70 centimes.

3 oktober : Men werkt ijverig aan de voltooiing van een nieuw restaurant in de Korte Meir. Dit restaurant zal het grootste zijn van Gent. Zijn inwendige versiering is in Moorse trant. Men kan reeds het plafond bewonderen, dat rijk is aan kleuren en door twee palmbomen zal ondersteund worden. Er zijn ook grote zalen voor vergaderingen en banketten. De ligging is uitmuntend naast de maatschappij La Concorde.

8 oktober : Sedert enige tijd zijn in de katholieke kring van onze stad, alsook in de hotels en koffiehuisen, waar meest katholieken vergaderen, bussen geplaatst voor het inzamelen van de katholieke schoolpenning. (Fondsblad)

Op initiatief van D. Roels, H. Sels en A. Siffer werd op 17 oktober 1876 te Gent een maatschappij opgericht met het doel het katholiek volksonderwijs te ondersteunen en voor titel had "De Katholieke Schoolpenning". Erevoorzitter was W. Verspeyen, A. Siffer was de algemene secretaris. Sedert enkele jaren was te Gent een andere vereniging "L'Avenir" werkzaam, die tot doel had het lekenonderwijs te bevorderen.

24 oktober : De gemeenteraad keurt de aanleg goed van drie straten tussen de Blaisante Vest en het Verbindingskanaal. Van de Wondelgemstraat, waarvan het plan van aanleg werd goedgekeurd op 26 mei 1874, is reeds 450 m. opgehoogd en geplaveid; het laatste deel, 75 m. lang, zal aangelegd worden op de kosten van de grondeigenaars Ch. en J. de Hemptinne. Er is nog geen definitief besluit genomen in verband met het bouwen van de Wondelgembrug, waarvan de raming 125.000 fr. bedraagt. Uit een ondervraging blijkt, dat de nieuwe lantarens op de Kouter enkel 's zondags branden.

5 november : In de Minardschouwburg is een nieuwigheid ingevoerd : voortaan zal het begin van de voorstelling aangekondigd worden door een elektrische bel, geplaatst aan de voorgevel, in de foyer en in het koffiehuis naast de schouwburg.

6 november : Heden zijn in de lokalen van het gewezen weeshuis de leergangen van het conservatorium geopend; er zijn vijftien klassen, de klassen voor de jongens en voor de meisjes zijn volkomen gescheiden.

12 november : In de Minardschouwburg wordt het stuk "Ben Leil of de Zoon van de Nacht" opgevoerd. In het stuk worden verscheidene personen doodgeschoten, kinderen gestolen, vrouwen geschaakt. Men woont een gevecht op zee bij tussen zeerovers en een groep soldaten. Gans de schouwburg ruikt naar buskruit en het regent bijslagen op de arme soldaten. Bij dit alles is er nog een dans van kleine negertjes. Drie maal moest het gordijn worden opgehaald om het schip te laten bewonderen, waarop de zeerovers zo dapper hadden gevochten. De reporter van de Gazette van Gent is niet goed te spreken over het stuk en betreurt de geringe smaak van het publiek.

Het College geeft een naam aan een aantal nieuwe straten en pleinen : Nijverheidsplein, Kleine Dok, Kromme Wal, Verbindingsstraat, Marnixstraat, Leopoldlaan, Maria Theresiastraat, Keizer Jozef II straat, De Smetstraat, Ijskelderstraat, Wondelgemstraat, Vlotstraat, Rietstraat, Wilgstraat, Elsstraat, Turfstraat, S. Van Akenstraat, H. Lammensstraat, Frobelsstraat, Mathias Gesweinstraat.

16 november : De gemeenteraad keurt een verzoekschrift aan de Kamer goed, waarbij gevraagd wordt het verplicht gebruik van gedrukte stembrieven in te voeren, waarop de kiezer enkel de namen van een aantal kandidaten moet schrappen. De gemeenteraad betreurt het groot aantal fraudes bij de kiesverrichtingen, voornamelijk de laatste jaren. In het verslag lezen we : "Dans les Flandres le vote de la majeure partie des électeurs de la campagne n'est plus libre. Menés au scrutin comme un troupeau, isolés des autres électeurs ils sont obligés de déposer dans l'urne un bulletin marqué, dont la sortie est contrôlée à l'aide de manoeuvres que la loi de 1867 sur les fraudes électorales a été impuissante de réprimer".

18 december : De gemeenteraad bespreekt de toestand van de bomen op de Kouter. De linden werden vijftig jaar geleden geplant en het wordt tijd ze te vervangen. Er werd een commissie gevormd, waarin Verschaffelt, Burvenich, Hofman en Van Hulle zetelen. Tijdens de bespreking merkt het gemeenteraadslid Dierman op "Moi aussi je suis un arbre et même un gros arbre, mais je me porte bien, parce que je m'arrose en temps utile". Er wordt besloten de grond rond de bomen te verbeteren, de grond regelmatig te besproeien, de bomen behoorlijk te snoeien. Over twee tot drie jaar zal dan een definitief besluit worden genomen.

De gemeenteraad bespreekt ook een reglement op de danszalen en dit omdat "le nombre de ces cabarets ne faisant que s'accroître" en "compromettant à un haut degré la moralité des jeunes gens des deux sexes ou plutôt des enfants qui les fréquentent en grand nombre". Er wordt echter nog geen besluit genomen.

22 december : In de troonzaal op het stadhuis wordt een "Engels kiesbureel" tentoongesteld. Het bestaat uit vier afgesloten hokjes, waarin de

kiezers op een gedrukte stembrief met de namen van de kandidaten, met een kruis de kandidaten aanduiden, voor welke ze stemmen. In de herberg "De Ploeg" op de Koornmarkt is een zolder gebruikt als bewaarplaats voor granen ingestort.

28 december : De rechten op de veemarkt worden verpacht voor 25.175 fr. voor het jaar 1877.

30 december : In de herberg "De Teerlingbak" in de Barrestraat werd een nieuw toneelgezelschap "Het Van Peene's genootschap" opgericht. De eerste voorstelling zal plaats hebben in de zaal Thalia op het Sint-Pietersplein; het blijspel "Het bevallig Strijkmeisje" van Stappaert zal worden opgevoerd.

1876 : We komen in het laatste kwart van de negentiende eeuw. De geschiedenis gaat een versnelling vertonen. Om het gebeuren in de volgende jaren te begrijpen moeten we nog enkele feiten vermelden. Einde 1875 kwam er een verzoening tussen de Broederlijke Wevers, gesticht in 1857 en de Weversmaatschappij Vooruit, gesticht in november 1865. "Eenige dagen nadien verhuisden wij onze meubelen en boeken naar Den Duitsch, het lokaal der Broederlijke Wevers" vertelt Paul Verbauwen in zijn werk "Geschiedenis der Gentsche Wevers". Op zondag 18 januari 1876 had een feestzitting plaats. "Van vroeg in den morgen was er eene groote bedrijvigheid in en rond de herberg Den Duitsch. Van alle kanten der stad kwamen wevers en weefsters toegesnel om in stoet naar de meeting te gaan die in de zaal Parnassus Houtlei, gehouden werd". (P. Verbauwen). In voornoemd werk kunnen we ook het "Herinneringslied aan de Verbroedering der beide Weversmaatschappijen" geschreven door P. Verbauwen lezen. Op 7 mei werd de katoenspinnersmaatschappij, opgericht in 1857 maar die practisch alle activiteit had gestaakt, opnieuw ingericht onder de benaming "De Spinners van Gent" en met als kenspreuk "Eendracht maakt macht".

In mei 1876 veranderde "Het Leesgezelschap" opgericht in 1860 door de Broederlijke Wevers zijn naam in "Vrijzinnige Werkmansbibliotheek" en werd thans toegankelijk voor al de werklieden. In de zaal Polka in de Vanderdonckdoorgang was in september 1874 een meeting gehouden, waar Van Beveren, Paul De Witte en P. Verbauwen het woord hadden gevoerd over vrouwen- en kinderarbeid. Op deze meeting was Edward Anseele (geboren in 1856) aanwezig als toeschouwer. Op zondag 21 september 1874 werd E. Anseele lid van de afdeling van de Internationale te Gent. Alras wordt Anseele een vurig propagandist. Op initiatief van Louis Bertrand werd op 10 december 1876 te Brussel een congres gehouden met twee punten op de dagorde : regeling van de kinderarbeid en stichting van een "union ouvrière". Van Beveren zat de vergadering voor, terwijl Anseele fungeerde als tolk. Op het congres

kreeg de Gentse afvaardiging opdracht een programma tot stichting van een socialistische werkliedenpartij op te stellen en een congres voor te bereiden, dat op Pasen 1877 te Gent zou worden gehouden.

M. STEELS

DE PACIFICATIEFEESTEN TE GENT IN 1876

Op 7 juni 1875 besloot de gemeenteraad op voorstel van schepen Wagener in 1876 de driehonderdste verjaring van de Pacificatie van Gent plechtig te vieren. De commissie van feestelijkheden en de commissie van schone kunsten en onderwijs kregen opdracht een plan uit te werken. Op 14 februari 1876 keurt de gemeenteraad het voorstel van de beide commissies goed. Er wordt nu een Commissie voor Kunst en Geschiedenis opgericht met Wagener als voorzitter en P. Fredericq als secretaris. Paul Fredericq was geboren te Gent op 12 augustus 1850 als zoon van dokter Cesar Fredericq (1817-1887) en van Mathilde Huet (1827-1865). Hij had geschiedenis gestudeerd te Luik en was thans leraar aan het atheneum te Gent.

In voornoemde commissie zetelden nog Picquaert, schepen, C. De Bast, Hulin, De Meulemeester, Vervier, Heremans, gemeenteraadsleden, Ferd. Vanderhaeghen, W. Rogghé, De Keghel, Max Rooses, Louis en Jules Van Biesbroeck, kolonel Védrine en kolonel Marson, A. Pauli, Geets, Cluyse-naer, Capeinick, Lebrun, Metdepenningen, Den Duyts, Wante, Paul Devigne, Hofman.

Voor de stoet moest men beschikken over 1127 deelnemers. In maart werd een oproep gedaan tot de Gentse maatschappijen om hun medewerking te verlenen. Om een idee te kunnen vormen over de houding van de Gentse verenigingen tegenover de Pacificatiefeesten, hier een overzicht van de dertig deelnemende maatschappijen : de Koormaatschappij, Nijverheid en Wetenschap, Club Nautique, Moed en Vlijt, De Gymnastische Volksmaatschappij, de Vier Gekroonden, Fanfare de Onbekende, het Kunstgenootschap, de fanfare Kunstliefde en Broedermin, de Eendracht, de Sint-Antoniusgilde, de Sint-Michielsgilde, de Vrijheidsliefde, de Leie- en Scheldezones, de harmonie Hoop in de Toekomst, de Fonteinisten, het Willemsgenootschap, de Verenigde Werklieden, de fanfare La Liberté, de turnmaatschappij Help U Zelf, het Van Crombrugge Genootschap, de Jonge Wacht Brugse Poort, de Chasseurs-Eclaireurs, Moedertaal en Vrijheid, Vooruit (niet de socialistische maatschappij, die nog niet was opgericht), de muziekmaatschappij Sint-Cecilia, de Cercle Humoristique les Chinois, l'Orphéon Gantois, de Burgerwacht, de Jonge Zouaven. Bij vermelde verenigingen treffen we natuurlijk een aantal liberale verenigingen aan, maar ook een aantal, die politiek neutraal waren, maar met een bestuur, waarvan de meerderheid vrijzinnig of liberaal was.